

Wychodzi codziennie o godzinie 3. popołudniu,
z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Przedpłata wynosi:
W MIEJSCU kwartalnie . . . 4 złr. 50 ct.
miesięcznie . . . 1 „ 50 „

Z przesyłką pocztową:
miesięcznie . . . 2 złr. — ct.
w państwie austriackim
do Prus i Niemiec . . . 6 „ — ct.
Belgi i Szwajcarii . . . po 7 złr.
Włoch, Turcji i krajów Nadd.
Serbii . . . 50 ct.

Numer pojedynczy kosztuje 10 ct.

Od Administracji

„Gazety Narodowej.“

Dla dogodności osób przebywających w kąpielach, będziemy wyjątkowo podać sezon kąpielowy przyjmować od nich prenumeratę także i na jeden, dwa, trzy, pięć i sześć tygodni, licząc z przesyłką pocztową po 55 centów tygodniowo.

L W Ó W d. 10. LIPCA.

Podana wczoraj przez nas mowa margrabiego Salisburyskiego w Izbie parów z 6. bm., stanowiąca pierwszą enuncjację prezesa gabinetu Saint-James w polityce zagranicznej, nazwać można śmiało pierwszym powodzeniem nowego rządu angielskiego. Wiadomości z Anglii i ze stolic europejskich, świadczą o dobru jej przyjęciu przez opinię publiczną angielską i sfery polityczne europejskie. W Petersburgu zaś, jak widać z tonu natchnionych dzienników, wywarła ona bardziej deprymujące wrażenie, niż gdyby zapowiadała zerwanie z Rosją i kroki nieprzyjacielskie.

Zadanie, jakie miał do rozwiązania pierwszy minister angielski, było niezmiernie trudne a delikatne. Naznaczyć w mocnych liniach nową politykę gabinetu, wyrazić krytykę polityki dotychczasowej, a jednak nie prowokować przeciwnika, który świeżo odstąpił od władzy, nie dać mu pozorów do zerwania obietnicy lojalnego zachowania się whigowskiej większości względem rządu nowego, zostającego w mniejszości partyjnej w parlamencie kończącego swój żywot, i nie dać temu przeciwnikowi broni do ręki, którąby zaalarmował wyborców, że rząd rzuci kraj w awanturę i wywołuje wojnę — oto były skądś podwójne nietykły dla kunsztu oratorskiego margrabiego Salisburyskiego, ale i dla rzeczywistego programu postępowania gabinetu na nowej drodze. Bez porównania większe niż jeszcze były trudności ze względu na mocarstwa zagraniczne. Z wyjątkiem uchem oczekiwano, rzecz można, w stolicach europejskich publicznego odezwania się gabinetu; tam gdzie najszersze jest zadowolenie z upadku Gladstone'a, tam jeszcze lekano się, aby nowi ministrowie enuncjacją swoją nie utrudnili stosunku do ich gabinetu, lub nie wystawili na próbę zachowywaną przez te mocarstwa przyjaźni dyplomatycznej z Rosją. Cóż mówić o Paryżu, gdzie tyle niedowierzania wzbudzać musi zachowanie się gabinetu angielskiego w sprawach egipskich, i o wszystkich interesowanych w polityce egipskiej, mimo podpisania „protokołu bezinteresowności“!

Niegdys, Gladstone przychodząc do władzy musiał odwołać krzywdzące „hands off“ rzucone Austrii ze stanowiska opozycyjnego — inaczej stosunki jego na zewnątrz w skutek pozycji ogólnej, jaką zajął, były niemożliwymi. O ile trudniejszym było położenie Salisburyskiego, który w pełnym parlamencie, nie dalej jak dwa miesiące temu nazwał rządy rosyjskie „bankructwami i fałszywymi“, a mimo tego przecież znalazł sposób nie tylko nieodwoływania słów, jakie rzucił gdy

szło o krytykę postępowania Rosji względem W. Brytanii, ale nado w swej mowie programowej jako minister umiał w uader przyzwroitej i bardzo uprzejmej dla Rosji formie treść swego orzeczenia powtórzyć, której mu też sama Rosja brać za złe nie może. Bo czyż się może gniewać, jeśli jej przyznaje prawo jakich chce dążeń dodatnich w środkowej Azji i podsuwa nawet gospodarcze dążenie do oceanu — byle do tych dążeń przynależała się lojalnie a wzięte zobowiązania spełniała! Sens zaś całego roztrząsania stosunku do Rosji redukuje się do tego, że trzeba dążyć do zachowania z nią pokoju, lecz „proch swój sucho trzymać na panewce.“ I któryż Anglik nie rozpozna w takich oświadczeniach nowej polityki, któryż się omyli nawet, czego spodziewać się należy po polityce gabinetu?

„Pierwszy minister“ angielski — taki bowiem nosi tytuł lord Salisburyski wbrew dotychczasowemu zwyczajowi używania przez kierownika gabinetu tytułu „pierwszego lorda skarbowości“, który to tytuł w tym gabinecie został nadany Nortcothowi — nie ograniczył się wszakże na ogólniki w tej nadzwyczaj drażliwej sprawie. „Przyznał otwarcie, że układ z Rosją, który pragnie doprowadzić do skutku, tak jak go zakreślił przeszły gabinet, doznaje trudności, dotąd nieusuniętych. I tu nie wahał się zaznaczyć o ile można najdelikatniej, dwujęzyczność polityki rosyjskiej, gdyż oświadczył, iż byłby minister otrzymał przyrzeczenie od Rosji, że wawoży Zulfikaru pozostaną we władaniu Afganistanu, co nie przeszkodziło, iż następnie „dwór rosyjski“ — jeszcze za czasów gladstonowskich — inaczej to przyrzeczenie rozumiał, na czym się też zahaczyła sprawa układu. Lord Salisburyski podniósł, iż jest o bowiązkami honorowym Anglii dotrzymać przyrzeczeń zrobionych emirowi afgańskiemu — i można też wierzyć, że te wawoży południowe, któreby Rosji po zdobyciu wschodnich przebieg przez Akrobat, nad Kuszkiem i Murghabem, już całkowicie Afganistan w ręce wydawały, nie będą jej wydane.

Mimo tak wielkiej różnicy w zapatrzywaniach stron obu, i takiego publicznego zaangażowania się ze strony nowego gabinetu, lord Salisburyski zdaje się nie powątpiewać weale, że układ między W. Brytanią a Rosją przyniesie do skutku co do Azji środkowej. Nie kryje wszakże swego przekonania, że przez to w gruncie rzeczy jak w ogóle przez traktaty stałe, zabezpieczenie potęgi angielskiej nie będzie osiągniętem, że trzeba przedsięwziąć obwarowania i wojskowe środki ostrożności, których żaden gabinet angielski, jaki odtąd będzie u steru, poczynić nie zaniebda.

Oświadczeniem podobnym lord Salisburyski związał swoich przeciwników tak, że nie będą mogli przeciw zarządzeniom nowego gabinetu przed narodem występywać, a przeciwić w ostrych ryśach ustalił odtąd politykę zainaugurowaną przez niego. — I któż zarezy, że tylko do obwarowań i rozporządzeń wojskowej ostrożności w Afganistanie ograniczą się starania o skuteczne zabezpieczenie państwa indy-brytańskiego, tej podstawy potęgi angielskiej wrót świata? To właśnie

stanowi zagadkę najbliższej przyszłości — zależną nietykły od ministrów angielskich, lecz i od rozwoju stosunków międzynarodowych w Europie i od pomyślności polityki Salisburyskiego u mocarstw europejskich.

Oczywiście jest z oświadczeń lorda Salisburyskiego, że do rozwiązania owego głównego zadania polityki angielskiej, chce mieć ręce wolne od innych komplikacji. I dla tego też, pomimo iż program gabinetu w sprawie egipskiej jest istotnie godny wielkiego mocarstwa, nieopuszczając na pastwę losu ani sprzymierzeńców, ani stanowisk cywilizacji, ani interesów swego państwa, stawia go on w ten sposób, aby nie zrazić ani ogólnieuropejskich interesów ani Francji, a dążyć będzie ile się zdaje do ograniczenia możliwie największego własnych sił zbrojnych, angażowanych nad brzegami Nilu.

Ogłębność i stanowczość przezierają z każdej części mowy Salisburyskiego, której wszystkie części silnie się okazują spojone.

Ogłębność i stanowczość — oto dwa przymioty, które zjednały enuncjację pierwszego ministra angielskiego miłe przyjęcie w Europie Ogłębność i stanowczość jednolitego programu będą też może i najsilniejszym zaleceniem nowego rządu u pomnożonych wyborców angielskich.

Przegląd polityczny.

Lwów d. 10. lipca.

(Echo walki wyborczej w powiecie rawskim. Oparcie się sprawy o prokuraturę państwa. — Wotum nieufności, udzielone posłom „ostrzejszego tonu“ przez samych dajędnacjonalistów. Sprawa „Klubu niemieckiego“. — Nawoływanie Pokroku do pojednania się z Niemcami. — Zniesienie trybunału prasowego w Sybinie w Siedmiogrodzie. — Dłaczego sejm brunszwicki odrzucił jednogłośnie pretensję ks. Cumberlanda do tronu. — Zapowiedź kongresu socjalistów całego świata w Barcelonie. — Pierwsza konferencja Waddingtona z Salisburyskim w kwestji egipskiej. Misja Barrera do Wiednia celem konferowania w sprawie egipskiej. Zaprzeczenie. — Sprawa Bradlaugha w Izbach angielskich i porażka Gladstone'a. — Petersburgski Świat o powstaniu w Afganistanie. — Wrażenie, wywołane we Francji wypalkami tonkimi. — Podkopane znaczenie oportunistów. — Interview paryskiego Gauloisa z posłem niemieckim Billowem).

W rawskim powiecie — jak się do wiadomości Czas — echa walki wyborczej docierają już do prokuratury. Zwolnienicy p. Bazylego Kowalskiego rozgłosili, że wybór p. Decykiewicza oznaczałby niechcący powrót pańszczyzny. Wiśnięta ta zaniopkoła ludność do tego stopnia, że w niektórych wsiach jeszcze obecnie wre i kipi. W jednej n. p. wsi, której naczelnik głosił za p. Derykiewiczem, gromada postanowiła zrobić napad na urząd gminny i wypędzić naczelnika bez żadnej interwencji władzy. Starostwo wcześniej dowiedziało się o tym zamiarze i udaremniło go bez jakiegokolwiek zajęcia przykrych. Zachodzą jednak w tym wypadku pewne znamiona, co do których głos ma teraz prokuratura państwa.

Nowowyrzani posłowie „ostrzejszego tonu“ (dajędnacjonalistów) z Czech północnych otrzymali wotum nieufności wpięty, zanim jeszcze przekroczyli progi parlamentu wiedeńskiego. Oto „Towarzystwo niemiecko-narodowe“, to samo, które się niedawno wstawiało wyłączeniem z grona członków swoich dr. Hallwicha, uchwaliło wyrazić żal, z powodu, że ci posłowie, którzy

podpisali program niemiecko-narodowy, zezwolili na odroczenie utworzenia „Klubu niemieckiego“. Na zgromadzeniu, które powzięło tę uchwałę, był obecny poseł Prade, daremnie jednak wyjaśniał, że zawiązanie osobnego klubu dajędnacjonalistów byłoby na razie niemożliwem. Rzeczy stają tak, że trzydziestu trzech posłów skłania się do utworzenia klubu, ale pod pewnymi warunkami, których zapoznanie zredukowałoby liczbę członków do piętnastu, a może i dwunastu.

Pokrok czyni znowu Niemcom propozycję pokojową. Przypomina, że przewódzcy Czechów zawsze wskazywali na konieczność porozumienia się, i stoją na gruncie zupełnego obu narodów równoprawienia. Nauczyciele niemieccy, przez czeską gminę w Pradze mianowaną, nie są terrorizowani, nikt im nie broni przyznawać się do niemieczyny i głosić za niemieckimi kandydatami. W Pradze zajmują Niemcy stanowisko poważne, licząc, inteligencją, kulturą, a wazą wiele swoim udziałem w ciężarach na rzecz państwa i gminy. Czesi — powiada Pokrok — umiemy się liczyć z temi faktami i uwzględniać je, ale też i Niemcy z Czechami liczyć się powinni. Czesi uznają, że Niemcy czeszy mają w Pradzie ognisko swoje — pragną też, ażeby Niemcy do Pragi grawitowali, i tu wspólnie z Czechami pracowali nad podniesieniem obu narodów i wspólnej ich ojczyzny. Ale raz już powinni przestać uważać Pragę jako ognisko „wielko-niemieckich dążeń“ (des Grossdeutschtums). Co do wyborów do Rady miejskiej, to przy walec żaden kandydat niemiecki nie uzyska mandatu; ale niech się zbiorą mówię zaufania obu stron i na zasadzie faktycznych stosunków zawrą kompromis. Pokrok nie wątpi o możności lojalnego porozumienia.

Rozporządzeniem węgierskiego ministra sprawiedliwości zniesiony został trybunał prasowy w Sybinie (Hermanstadt) w Siedmiogrodzie, a czynności jego przydzielone trybunałowi sprawiedliwości w Koloszu (Klausenburg). Zarządzenie to zapowiedział dr. Pauler jeszcze przed kilku miesiącami w sejmie, motywując je tem, że prokuratura państwa nie zdołała nigdy uzyskać od sybińskich sędziów przysięgłych orzeczenia winy pism rumuńskich. Zdaje się, że środki wyjątkowe, jakie zapowiedział prezydent ministrów Tisza w Wielkim Waradynie przed półtora rokiem, ograniczają się do zniesienia trybunału prasowego w Sybinie.

Ogłoszony został właśnie protokół z posiedzenia sejma brunszwickiego z dnia 20. czerwca br., na którym — jak wiadomo — jednogłośnie przyjęty został wniosek odrzucenia pretensji ks. Cumberlanda do Brunszwiku. Ze sprawozdania tego dowiadujemy się, że w sejmie odczytane zostało pismo ks. Cumberlanda do Anglii, podnoszące prawa do Hanoweru nawet natezas, gdyby wstąpił na tron brunszwicki. List ten, zakomunikowany już poprzed przez Pruski rządowi związkowym, wywarł w sejmie brunszwickim wielkie wrażenie i przebiegł ostatecznie — po długim wazieniu się za i przeciw — szale na niekorzyść ks. Cumberlanda stanowczo. Sejm brunszwicki odrzucił pretensję jego do opróżnionego tronu jednogłośnie.

W Barcelonie w Hiszpanii odbędzie się w dniach między 26. a 29. t. m. kongres socjalistów całego świata, o ile możności — publicznie. Wszystkie grupy „Międzynarodowego Stowarzyszenia robotników“, t. zw. „Internacjonalu“ otrzymały zaproszenie wysłania delegatów i ogłoszenia się do Komitetu zwołującego, którego adres trzymają anarhisty w tajemnicy. Niektórzy sądzą, że kongres obejmie tylko narody romańskie (Francuzów, Hiszpanów, Portugalczków, Włochów — Rumuni za daleko), i że w żadnym razie nie weźmie w nim udziału federacja amerykańska, będąca — jak wiadomo — duszą całego ruchu anarhistycznego. Most zatem nie przybędzie. Między innemi punktami figuruje w programie także sprawa powszechnego związku przyjacielskiego anarchistów wszystkich krajów

i wydanie proklamacji do robotników całego świata.

Pierwsza konferencja ambasadora francuskiego w Londynie, Waddingtona, z Salisburyskim, miała weale przyjaźny charakter. Z rozmowy tej dyplomata francuski odniósł wrażenie, jakoby Salisburyski miał szczerzy zamiar rozwiązania kwestji egipskiej w porozumieniu z mocarstwami, że jednak przed wyborami do Izby wstrzymać się musi od wszelkiego stanowczego kroku. Przed innymi ambasadorami rozwozili się Salisburyski do Egipcji szerzej, głównie atoli o kwestji finansowej, nie natomiast nie wspominając o neutralizacji kanału suezkiego.

Równocześnie z temi doniesieniami umieszczają pisma paryskie zaprzeczenie, jakoby p. Barrere, jen. konsul francuski w Egipcie, który się w Wiedniu zatrzymał dni kilka, misję miał konferowania z wiedeńskimi sferami politycznymi w kwestji egipskiej, albo przynajmniej wysondowania ich opinii w tej materji. Prasa angielska, obarczająca Barrera tym zarzutem, czyni mu — zdaniem pism paryskich — wielką krzywdę. Bawił on w Wiedniu jedynie celem otrzymania porady lekarskiej, misji zaś politycznej nie miał żadnej.

Sprawa Bradlaugha zajmuje wszystkie umysły w Anglii, ile że odrzucenie wniosku domagającego się zmienienia rotę przysięgi, jest równocześnie porażką Gladstone'a, który — jak wiadomo — wniósł był jeszcze w kwietniu 1883 r. bil, pozostawiający uznaniu obudwu Izb zamianę rotę przysięgi na proste przyrzeczenie. Bil ten odrzucony został wtenczas większością 3 głosów. Gdy obecnie po raz szósty wybrany poseł Bradlaugh na żądanie ministra Hicks-Beacha nie został dopuszczony do Izby, wniósł radykał Hopwood, poparty przez Gladstone'a, o zmianę *brevis manu* rotę przysięgi poselskiej. Wniosek ten odrzuciła Izba 263 głosami przeciw 219. Irlandczycy głosowali przeciw.

Petersburgski Świat nie wątpi już weale, że cały północny Afganistan, czyli tak zwany Turkestan afgański, zajęty jest przez powstanie, a odrzucając myśl o jakimkolwiek współudziale ze strony Rosjan (?), sądzi, iż powstańcy rzeczywicie przechylają się ku Rosji.

„Należy przypuszczać — mówi dalej toż pismo — że wszystkie niepodległe plemiona na północ od Hindukuszu poddadzą sobie wzajemnie rękę. Niezawisze te państwa: Majmene, Andko i Szybergan, Akaha, Balch, Siriput, Chulm, Kunduz, Badachsan i Sistan, złączone powstaniem, mogą wytworzyć dość potężną siłę, aby na długie czasy stawiać opór Afganizymowi, zwłaszcza jeżeli rosyjscy oficerowie lub też kozacy, podtrzymywani chociażby tylko moralnem poparciem ze strony rosyjskich władz granicznych, zjawia się pomiędzy Uzbekami i pomagają im będą w wspólnej sprawie. Powstanie w Afganistanie, to kłopot niezmierzny dla Anglików, a gdy raz już rozpocznie się tu wojna, Anglii niebawem przekonają się, o ile grozi niebezpieczeństwo indyjskim ich posiadłościom.

Godzi się zaznaczyć przy tej sposobności, jak szybko obługiwaniem jest pewne pismo tujejsze, skoro wczoraj dopiero zaalarmowane zostało telegraficznie (?) o doniesieniach *Swietu*, gdy my przed wczoraj jeszcze mieliśmy sam *Swiet* w ręku, trzy dni potrzebujący iść z nad Nowy do Lwowa, i jedynie z braku miejsca artykułu jego reprodukcję dopiero dzisiaj.

Świeże wypadki w Tonkinie zaniepokoiły Francuzów, bo choć nie wątpią, że Courcy da sobie radę, poczynają rozumieć, że jak słabych podstawach opiera się protektorat Francji w Ananie, i jak niepewnym jest układ z rządem anamskim. I że to jeszcze sił najlepszych stronić będzie musiała Francja dla utrzymania swej powagi w Tonkinie! Wszystkie pisma nawołują do wystąpienia z jaknajwiększą energią i bezwzględnością wobec „zdradzieckich“ mandarynów.

Pisma paryskie uważają położenie w Hué za bardzo poważne, i obawiają się dalszych zawi-

Człowiek i kamień.

No w e l l a.

Napisał

Bonawentura Kopeć.

(Ciąg dalszy.)

Słuchał pilnie, co mówił gość jego, aby z tej platyniny słów wytworzyć sobie pojęcie o interesie, z jakim fon Geniew mógł do niego przyjechać.

— Bardzo mi przyjemnie dowiedzieć się o takim szlachetnym urodzeniu wielmożnego pana — zawołał nie bez szysderstwa pewnego głosem p. Jakób, gdy fon Geniew przerwał swoją bezładną paplaninę nowym haustem wódki z napełnionej szklanki.

— Nu tak gdzie pieniądze a? U mnie są pieniądze — bo ja kniaz — ja nawet nie wiem już co z niemi robić, mam tak dużo, że mi wystarczy nietylko dla siebie, ale i dla tego, kogośbym pokochał. Ale coże będziemy z sobą dużo gadać panie Dycypingaitys, mnie mówiono, co pan masz ładną córkę, ja tu przyjechał, co by ją oglądać: nu, prawda, ona piękna mała. Ja gotów się na niej żenić: długi spłace, albo i nie spłace, jak mi się podoba i w czym się dzieło skonczy.

P. Jakób słyszał te słowa, nie wierząc uszom własnym.

Zdawało mu się, że śni. Spojrzał na ściane, a dzieło się w sali portretowej, i ujrzał wszystkie brwi marsowych twarzy namarszczone głośnie.

Zatrząsł się cały i szepnął:

— Co pan powiedziales?

— Przecież ja jasno mówił: Chcę się żenić

na pańskiej córce, ot i dosyć. Pan teraz w nie-dobrych sosach; zginięsz, jeśli cię pocięwa dusza nie poratuje, co to jest — a? A je także dobry mały. Mnie choćby do rany przytóż, pa role d'honneur, dopóki się nie rozgniewam; ale jak się rozgniewam, to Boże chroń i uciekaj za dziesiątą granicę! Taka to już u mnie natura.

Gość rozgadany był coraz to więcej, coraz to szerzej rozpowiadał o swoich stosunkach z ministrami, coraz więcej chwalił swą dobroć i przedstawiał szczęście, jakie czekało jego przyszłą żonę.

P. Jakób tymczasem słuchał, nie śmiejąc spojrzeć na portrety i na świat Boży. Oczy miał otwarte, ale nie i nikogo nie widział; czuł, że opuszczają go te siły żelazne, które go dotąd podtrzymywały. Gość co chwila pytaniami przerywał swoją paplaninę. Aż dopiero, gdy spojrzął na p. Jakóba, na jego kołem zawrócone oczy, na twarz siną prawie, zerwał się z kanapy, podbiegł ku niemu z przerażeniem i trząść nim zaczął.

— Chory?... Co jemu jest?... Doktor! — wrzasnął, gdy p. Jakób z krzesła na ziemię zwałił się nieprzytomny.

Nadbiegły kobiety i w całym domu powstał rwetes.

Na szczęście jakiś miejscowy operator kozikiem żył otworzył, krew trysnęła obficie i pan Jakób tym razem był uratowany.

Gość bardzo do serca wziął ten wypadek, wysłał zaraz swój tarantas po lekarza do miasta, i kilka razy dziennie przez umyślnego dowiadywał się o stanie zdrowia p. Jakóba.

W zamieszaniu takim, rzecz prosta, że fon Geniew o propozycji małżeństwa nie wspominał; Zochnie tylko szepnął na ucho z tajemniczym uśmiechem, że niezadługo tutaj powróci dowiedzieć się o stanie zdrowia ojca i o wszystko wypta. Ostatnie słowa wypowiedział z pewnym naciskiem, którego Zochna nie zrozumiała, a który jednak przeraził ją trochę.

Pan Jakób, gdy tylko oczy otworzył, poczęł szukać twarzy ułochanego dziecięcia.

— Zosiu — szepnął, — chodź tutaj bliżej do mnie.

Dziewczę zbliżyło się do łóżka i przy kra-wędzi jego ułożyło.

Chory spoglądał na nią długim, powłóczy-stym wzrokiem, aż nareszcie z pewnym zawołał wysiłkiem:

— Dziwnie się płaczę losy nasze. Coraz smutniej na świecie; doprawdy że żyć nie warto. Czy on tam jest jeszcze? — dodał.

— Kto taku? — zapytało dziewczę trwo-żliwie.

— Ten, ten... gość — odrzekł chory. — Och! gdybyście rzekli, że co on mi mówił, jakie mi żądania przedstawiał. Ja nie chcę go widzieć więcej, rozumiecie, nie chcę! Jego noga naszego progu przestąpić nie powinna... druga taka rozmowa zabiłaby mnie niezawodnie. Pamiętaj, dziewczę moje Zochy, — pamiętaj, że tam, gdzieś daleko, jest człowiek, któremu winną jesteś mi-łość, a z nią i życie. Tobie już o kim innym myśleć nie wolno, a jeżeliby kto o tobie pomyślał, jeżeliby ci to powiedział, to cię obraża, rozumiesz? Ty mas; tamtego kochać do śmierci!

— Do śmierci, na wieki — powtórzyło go-raco dziewczę. — O tak, ojezuku! Ja o tem wiem, ja o tem nie zapomniłam na jedną chwilkę nawet.

Dłużej Jakób mówić nie mógł; znowu majacz zaczął, to i kniel, którą chciał sprzedać, to o przeszłości kwawę, którą niedawno przeżył, to wreszcie o rozmowie, którą przypłacił apoplektycznym atakiem.

Przybyły doktor stwierdził zapalenie mózgu.

Jest przyszłość, które powiada, że jedno nieszczęście na człowieka nie wali się nigdy samo, ale ciągnie za sobą cały ich szereg; tak się też stało i z mdrzewiowym dworkiem i z rodziną Dycypingaitysów.

Do wszystkich smutków potrzeba było jeszcze, aby się przypłatała choroba; w księdze prze-znaczeń widocznie zapisanem było, że z roku Dycypingaitysów wyjdzie Wilejka, że i te ściany stare, i te łany, które przez lat tyle uprawiano unojonemi potem rękami, i ten stary kamień przy drodze, na którym dzieje własne znaoczyło tyle pokoleń — wszystko to pójdzie na marne, w ręce obcych.

Katastrofa była bardzo bliska, a nikt jej doniosłości nie rozumiał, nikt jej nawet nie przeczuwał, bo ten, co o niej miał myśleć, co mógłby jeden jedyny jej zarządzić, leżał prawie bez duszy.

I przyjechał znowu wracając z objazdu, ów urzędnik w baraniej czapce z gwiazdą.

Przyjechał wtedy, gdy p. Jakób pasował się ze śmiercią, a krótka była rozmowa jego z domownikami. Choroba gospodarza nie mogła przerwać jego czynności, takie już było prawo, które-go zmienić nikt nie zdołał.

Jegomości z gwiazdą wyjął plik papierów, pióro umaczał we własnym kałamarzu i poczęł spisywać wszystko, co mu tylko pod oczy podpadało. Los Wilejki już był zdecydowany, musiała być sprzedana, a do licytacji nie mógł stanąć żaden ze Żmudzistów, bo barbarzyńskie prawo dozwalało kupować tym majątki tylko, którzy trójramiennym kłaniali się krzyżom.

O tem wszystkim nie miały pojęcia ani Zochna, ani jej matka. Wiedzieli tylko, że coś się dzieje strasznego, że przeciw temu czemuś należy działać; ale jak i gdzie działać mogły dwie bezsilne kobiety? One umiały tylko płakać, a płacz tak niewiele może tam, gdzie wszystko znaczy litera martwa przepisu.

Fon Geniew do Wilejki dopytywał się często; ciągnęła go tam cudna postać dziewczęcia. On jeden rozumiał sytuację, a pocziwie w gruncie serce szepnęło mu radę nabycia Wilejki i ocalaenia tym sposobem, jak mniemał, całej rodziny,

nie mógł bowiem zrozumieć, że swem postępowaniem wyrządzał jej krzywdę.

— Pan chory bardzo, panie nie przyjmują nikogo — słyszał zawsze przed gankiem, gdy do Wilejki zajeżdżał.

— Ale przyjęcie takie nie odrzucało jego grubej, szerokiej natury. Bądź co bądź, chciał uratować tych nieszczęśliwych, czy to z powodu zamarów, jakie żył wzięciem Zochny, czy też ot poprostu, że mu ich żal było.

Przyszła nareszcie fatalna chwila; do Wilejki nadszedł papier zawiadomieniem o licytacji, i znowu wszyscy w dworku stali z załamaniem rękoma wobec nieszczęścia, licząc już chyba tylko na cud jakiś.

Fatalnego dnia owego jak bomba na dziedziniec wpadł fon Geniew, wesół, uśmiechnięty, wyskoczył z brzycki i bez pytania do dworku podążył. Na ganku od służącego miał usłyszeć zwykłą odpowiedź, nie czekając jednak na nią zawołał:

— Takie ty powiedz madamie, co ja się z nią widzieć muszę koniecznie, koniecznie ty rozumiesz. A? Tu idzie o cały ich los, o całą przyszłość!

Służący poszedł powtórzyć te słowa Zochnie, która też po krótkiej konferencji z matką ukazała się smutna na ganku.

Fon Geniew schwylił jej drobną, delikatną rączkę, do ust ją podniósł i pocałunkami okrywał poczęł, śmiejąc się głośnie.

— Ja pani przywożę dobrą nowinę. Ja Wilejkę kupiłem, wy teraz możecie być spokojne i żyć tutaj, dopóki się wam podoba.

Fon Geniewowi nie trudno było nabyć Wilejkę; współlicytujących nie miał, zresztą nie było takich, którzyby posiadali wymagane przez prawo do kupna warunki.

(Dok. n.)

kłań, albowiem pobite wojska anamickie rzucić się mogą w głąb kraju i prowadzić wojnę partyzancką przeciwko Francuzom. Byłoby to dla Francji rzeczą zgoda niepożądaną, zwłaszcza dla oportunistów, których opinia publiczna czyni odpowiedzialną za wszystkie niesześciścia tonkin-skie. Przy każdej sposobności, jak n. p. podczas obrad nad traktatem tientsińskim, słuchać oni muszą gorzkich wyrzutów z powodu ekspedycji do Tonkinu, a to osłabia ich powagę w kraju i zmniejsza szanse zwycięstwa przy nadchodzących wyborach.

Korespondent paryskiego *Gaulois* donosi z Ems o rozmowie, która podobno miał z Bulo-wem, niemieckim posłem w Bernie szwajcarskim. Bulow pełni zwykle służbę dyplomatyczną przy cesarzu Wilhelmie, gdy tenże w Ems bawi. Z doniesienia tego, o ile ono jest wiarygodne i poprawne, zastępuje na powtórzenie jeden ustęp o zagranicznej polityce Niemiec. Ustę-p ten opiewa:

Korespondent: Czy upadek Gładstona zmie-nił stosunek Niemiec do Anglii? — Bulo-w: Stosunek wzajemny obu tych mocarstw jest na wskroś przyjaźny. Wprawdzie kocha mój wład-ca syna zmarłego cara, dla którego żywił uczucia prawie braterskie; lecz nie zapomnia-on, że następczyni tronu jest córką królowej Wiktorii. Te stosunki rodzinne wpływają na zachowanie dobrych stosunków zarówno z Anglią, jakoteż Rosją. — Korespondent: A stosunek z Francją? — Bulo-w: I tu nastąpiło zupełne ułagodzenie. Ks. Bismark zachowywał względem Freycineta ten sam przyjaźny stosunek, który przestrzegał względem Ferrero. Nietylko nie mają oba mocarstwa powodu do wzajemnej wrańi, lecz wszystko skłania ich do ścisłego przestrzegania wspólnych interesów. Nasze plany są wskroś pokojowe, a co dotyczy kolonialnych na-bytków... — Korespondent: Bez wątpienia daje panu do myślenia ekspedycja do Tonkinu? — Bu-low: Nie mnie osądzać postępowanie francuskie-go rządu; lecz zdaniem mem zaniechanie eks-pedycji byłoby lepszem. — Korespondent: A co do Egiptu? Czy nie skłaniają się Niemcy ku postawieniu Egiptu pod opiekę międzynarodową? — Bulo-w: My nie wmiestamy się w tę sprawę, gdyż to spowodowałoby awanturnicze wyprawy.

Konferencja austro-węgierska w Wiedniu.

Do *Budapester Corresp.* donoszą półurzędowo z Wiednia, że rokowania ministrów austriackich i węgierskich w sprawie odnowienia ugody cłowej i handlowej, jak niemniej w związku z tem stojących wspólnych interesów, są na dzisiaj zamknięte. Przed południem obradowali mini-strowie u hr. Taafego — po południu w mini-sterstwie spraw zagranicznych pod przewodni-cstwem hr. Kalnokyego. Omawiano wszystkie sprawy wspólne, zostające w związku z ugodą cłową i handlową, tak n. p. kwestię wysokości kwot, jakie składają mają obydwa rządy na wspól-ne wydatki, kwestję podatków pośrednich i re-sztytucji, wreszcie kwestję weterynaryjną.

Na konferencjach tych, w których wzięli udział także ministrowie wspólni, roztrząsano sprawy handlowo-polityczne i stojącą z niemi w związku tak że wszech miar ważną kwestję od-nowienia traktatów handlowych z innemi pań-stwami, wygasających w latach 1896 i 1897. Mi-nistrowie węgierscy wyłuszczyli bez zastrzeżeń co do wszystkich punktów stanowisko swoje, sta-wiając ze swej strony propozycje, zdaniem ich, konieczne dla rządu węgierskiego, tak, że dalsze rokowania toczyć się będą mogły dalej naszym-przód na drodze pisemnej.

Zadaniem austro-węgierskiej konferencji cel-nej będzie równocześnie z uwzględnieniem wszel-kich ewentualności w zakresie handlowo polity-cznego stosunku Austro-Węgier do państw ob-cych — w pierwszym rzędzie do Niemiec i Ru-munii — oczywiście w pełnem porozumieniu z ministerstwem spraw zagranicznych — wypracować instrukcje i rzucić projektu.

W jesieni podjęte zostaną na nowo przer-wane obecnie konferencje ministrów austriackich i węgierskich. Ponieważ chodzi o liczne, intere-sów materialnych dotykające szczegóły, niema ani myśli, aby rokowania ukończone być mogły zupełnie w dniach kilku. Nie jest też wykluczo-nem, że hr. Kalnoky znajdzie w ciągu lata sposobność do zetknięcia się z ks. Bismarkiem, przyczem prawdopodobnie przyjdzie także do stanowczego wyjaśnienia sto-sunków handlowo-politycznych pomiędzy obydwo-ma państwami.

Przy tej sposobności zaznaczyć winniśmy, że *Kreuz-Ztg* wita z zapałem myśl unii cłowej z Niemcami.

„Będziemy chętnie — powiada rzeczono-pismo — wpuszczać do naszego kraju zboże au-stro-węgierskie bez cła, jeżeli za to produkta przemysłu niemieckiego iść będą mogły również nieocelne do Austro-Węgier. Różnice celne nie powinny stanowić przeszkody, równie, jak za czasów związku celnego. Rzeczą dyplomacji bę-dzie usunąć trudności, wypływające z klauzuli dla najlepiej uprzywilejowanych mocarstw, mia-nowicie dla Francji. Można by także ustanowić pewien *modus vivendi* pomiędzy Francją a unią cłową, jako zaród przyszłego środkowo-europej-skiego związku celnego. Główną atoli podstawą unii celnej musi być atoli jednność monetarna i zaprowadzenie wspólnej waluty w Niemczech”.

Sprawy autonomiczne.

Lwów. Na wtorkowym posiedzeniu Rady po-wiatowej prócz bieżących spraw omawiano trzy wnioski p. Fr. Schoffera, właściciela posiadłości ziemskich w Zaskowie pod Kulikowem. Pierw-szy z tych odnosi się względem wydania pou-czenia, a ewentualnie nakazu do Zwierzchności gminnych w sprawie zachowywania środków o-strożności przeciwko niebezpieczeństwu ognia, jakoteż co do gaszenia pożarów na wsi. Po dłu-giej dyskusji uchwalono przydzielić ten wniosek wydziałowi do odpowiedniego załatwienia. P. dr. Stan. Starzyński referat swój w tej sprawie przedłożył wydziałowi na posiedzeniu z d. 14. bm. Drugi wniosek p. Schoffera odnosił się w przedmiocie zmiany sposobu ściągania podatku gruntowego i domowo-klasowego; a trzeci co do zmiany przepisów egzekucyjnych przeciw wła-sicielom nieruchomości.

Wnioskodawca wykazywał, że wobec istnie-jących przepisów, kosztą egzekucyjne bardziej obciążają właścicieli niższych posiadaczy nie-ruchomości, a bezwzględne postępowanie fiskalne w czasie, gdy mimo najlepszych chęci właścio-nin nie może zapłacić, rujnuje posiadłości mniej-sze. Kosztą egzekucyjne nieraz są pięć, dziesięć a nawet i więcej razy większe, jak sama należy-tość podatkowa. Rada powiatowa, uznając słuszność motywów p. Schoffera i innych mówców, którzy brali żywy udział w dyskusji, uchwalila

polecić Wydziałowi, by wystosował do Sejmu i Rady państwa petycję w przedmiocie zmiany spo-sobu ściągania podatku gruntowego i domowo-klasowego w ten sposób, aby egzekucja, wzglę-dnie sekwestracja, nie były przeprowadzane ka-żdego kwartału, ale tylko raz na rok, a to po dokonanych zbiorach, t. j. w czwartym kwartale. Nieuszczejający podatku w zwykłych, przepisywanych terminach mają opłacać tylko procenta zwłoki.

Sadzimy, że odpowiedniem byłoby, gdyby i inne Rady powiatowe zajęły się wnioskami p. Schoffera, którym nie sposób odmówić prakty-cznego znaczenia.

Kolbuszowa. Uzupełniający wybór jednego członka Rady powiatowej w Kolbuszowej, z gru-py gmin miejskich, rozpisany został na dzień 12. sierpnia br.

Żywiec. Burmistrz Zywea, p. J. Mierowski, zamieszcza w *Nowej Pressie* zaprzeczenie donie-sieniu, jakoby obywatela tamtejszego miasta zbio-rowo mieli oświadczyć, iż nie dopuszczają osiedle-nia się w Żywiec żydowskiej rodziny. Niemniej zaprzecza p. Mierowski, jakoby wniesiono petycję do ministra przeciw mianowaniu izraelity adjunk-tem sądowym.

Torpedy a wojna morska.

Torpedy są to przyrządy, zawierające silny materiał eksplozyjny (dynamit lub wełnę strzel-niczą), które uderzywszy o okręt pod wodą, lub na linii wodnej, eksplodują i najpotężniejszy pan-cernik rozsada, albo taki w nim wyłom zrobią, że zatonać musi. Najdoskonalsze, w kształcie ryby, można puszczać nawet ponad wodą; na oddalenie 300 metrów trafiają celnie, a na 500 metrów chybią ledwo o 6 do 8 metrów, co wobec takich kolosów, jakimi są nowoczesne okręty wojenne, żadnej różnicy nie czyni. Torped pędzi na przestrzeni nawet 4 mil morskich (mila morska ówierz naszej), w każdym danym kierunku, i bieżą regularnie; jedna sztuka kosztuje około 6000 mark.

Wszelako bardzo wiele zależy od łodzi tor-pedowej, z której torpedy się wypuszcza. Obecnie budowa tych łodzi doszła do tej doskonałości, że mogą puszczać się same na ocean, odbywają do 22 mil morskich na godzinę, mogą się bronić dwiema mitralazami, i gdy płyną po 10 do 11 mil na godzinę, wystarczyć im własnego zapasu węgla na 3.000 mil; załoga wynosi 15 ludzi. Łodzie torpedowe największe kosztują po 200.000 mark, podczas gdy pancernik pierwszorzędny 20 mil. mark kosztuje, tj. zamiast jednego takie-go pancernika sprawić można 100 największych łodzi torpedowych.

Artykuł ten bierzemy z *Starej Pressy*, i au-tor stawia pytanie: jaką rolę odgrywać będą tor-pedy w przyszłych wojnach morskich? — na które odpowiada jak następuje:

Dajmy na to, iż państwo X. posiada cztery wielkie pancerniki, które 72 mil. mark kosztowa-ły; państwo Y. zaś za tę sumę 360 wielkich łodzi torpedowych sprawiło; oba państwa wypra-wiają te swoje siły w razie wojny na morze.

Otóż przewidywaniem rzecz jasna jest, że dła pancerna, robiąca po 15 do 18 mil na go-dzinę, nigdy nie zdoła do walki zmusić floty torpedowej, która 20 do 22 mil na godzinę ruci, podczas gdy flota torpedowa może pancerną zmu-sić do walki. Państwo Y. zatem posiada już tę przewagę, że wydanie bitwy całkiem od niego zależy. Dalej, torpedowce mogą się uwijać po najpłystszych wodach, podczas gdy pancernik głębi na 10 metrów potrzebuje.

Flotyła Y. postanawia wydać bitwę, i pewna siebie, nie czekając mgły lub nocy, uderza w jasny dzień na nieprzyjaciela. Flota X. możeby rada umknęła przed olbrzymią flotą, ale nie będąc szybszą od niej, ująć nie zdoła, musi przeto stawić czoło. Jej cztery pancerniki posia-dają razem 16 dział stubeckowych, 22 dział po 16 a 24 po 7 1/2, centymetrów wylotu, tudzież 50 mitralaz — razem 112 dział. Zanim torpedowce przybliżą się na 500 metrów, z kąd dopiero tor-pedy wypuszczają mogą ze skutkiem, zdołając owe 38 ciężkich dział dać tylko po jednej salwie, działa lżejsze po dwie a mitralazę po trzy salwy. Czyż zdoła tedy artylerja pancerników zatopić owe 360 torpedowców? Napierw, rzeczą pewną jest, że ogółem dana będzie tylko jedna salwa, gdyż po niej taki dym otoczy okręty, że nie zgoda dostrzedz nie potrafią — jak to się oka-zało pod Aleksandrią i Fuceu. Jakąż szkodę może ta salwa wyrządzić nieprzyjacielowi drob-nieutkiem, który z szaloną szybkością 20 do 22 mil naciera? Zatopi może 20, 50, przypuścimy nawet 100 torpedowców — wtedy zawsze jeszcze pozostanie 260, i nieprzyjacieli zginie bez ra-tunku.

Jeszcze mniejsza byłaby strata, gdyby — co się z pewnością dzieć będzie na wojnie — nie całą flotę, ale tylko 40 torpedowców, i to nie gęstym szeregiem, ale w odstępach na flotę pan-cerną wyprawiono. Wtedy zaledwie by zginęła czwarta część torpedowców — strata ich wyniosłaby wtedy 2 miliony mark i 150 ludzi, podczas gdy nieprzyjacieli straciłby 72 milionów i 2.500 ludzi.

Wszelako i ową nawet, stosunkowo drobną stratę umniejszyć można, wyzyskując nocy lub mgli-stego powietrza do ataku. Mimo elektrycznego światła mogą się wtedy torpedowce zbliżyć nie-spostrzeżenie aż na 500 metrów. Przypomnijmy sobie manewry włoskie pod Spezzją! W dzień zdołali torpedowce pod osłoną dymu salw z pan-cerników, podsunąć się niepostrzeżenie aż na 200 metrów, a w nocy nawet aż na 40 metrów, po-mimo że atak był zapowiedziany, światło elektry-czne na chwilę nie ustało i z pancerników z ca-łem natężeniem czuano.

Jeżeli tak się dzieje w czasie pokoju, wśród najpomyślniejszych dla obrony warunków — to coż dopiero na wojnie, gdy obrona dnia i nocy wyzyskując ataku torpedowców, ciąglem czuwa-niem i rozdrażnieniem znęży się i zniechęci! Tymczasem torpedowce spokojnie s'bie wypoczy-wała, i łatwo się sprawi z „mieszkańcem pan-cernika”; ten zaś, w swoim rozdrażnieniu nerwo-wem, gdy przy blasku światła elektrycznego ujrzy tuż pod swoim bokiem wroga niesamowitego i z szybkością błyskawicy pędzącego, strzeli z mi-tralaz na oślep i najprawdopodobniej nie trafi — i za chwilę z całym swoim pysznym pancerni-kiem zatoni.

W innem jest położeniu torpedowców. On wie, że choć go w okręgu oświetlonym dostrzegą, to nie wiele zaszkodzić mu mogą, gdyż najpóźniej w dwóch minutach będzie w obrębie strzałów nieprzyjacielskich, że nieprzyjacieli co najwięcej jedną da salwę, i to na chybił-trafił; zatem tor-pedowce, dobiegając z oddalenia 500 metrów do pancernika, może spokojnie swój torped (a ma ich cztery z sobą) wypuścić, a choćby nawet wy-puścił go w rozdrażnieniu, to okrętu na 80 do 122 metrów długiego chybić niepodobna.

Ostatniami czasy mieliśmy tego przykłąd.

Poczynając bombardowanie Fuceu, Francuzi wy-puścili dwa torpedowce na dwie korwety chiń-skie, które się z dział i karabinów broniły. Oba torpedowce jednak żadnego szwanku nie ponie-siły, z ich osady tylko dwóch maitków otrzymało kontuzje, ale oba okręty chińskie (jeden z nich był okrętem admirałskim) wyleciały w powietrze i w kilka minut z 500 osady zatonyły.

Największy fakt wydarzył się niedawno temu. Courbet spuścił ze swego okrętu admirał-skiego obie łódki torpedowe, istne łupiny orze-chu, bo tylko czterobieżkowe, i kazał im ścigać jedną pancerną fregatę i jedną korwetę chińską, które na płytką wodę ujęć chciały; oba te okręty, z 900 osady, wyleciały w powietrze, a z Fran-cuzów nikt nawet skańczonym nie został. Trzeba nadto zważyć, że atakowano we dnie, i że Chiń-czyzy z 36 dział ciężkich i kilku lekkich bronić się mogli.

Podobne wypadki widzieliśmy już i podczas wojny morskiewo-tureckiej w r. 1877 i 1878. Sześć razy atakowali Moskalę torpedami ze zwy-klých, leniwých łodzi okrętowych, dwa razy z właściwych łodzi torpedowych — z tego w sze-ściu wypadkach nie mieli ani poległych ani ran-nych, w jednym wypadku dwóch a w jednym trzech rannych; w tych dwóch ostatnich wypad-kach łódz także została lekko uszkodzona. In-nym razem łódz ustrzegła na palisadach i osadu dostała się do niewoli. W sześciu wypadkach użyli Moskalę torpedów starego, lekiego syste-mu, a jednak dwa pancerniki tureckie zostały zniszczone, dwa inne zaś i jedna korweta mo-cno uszkodzone. W dwóch zaś wypadkach użyli lepszych torpedów (whitehead), ale i to dawnej konstrukcji, których z nowoczesnemi whitehead-mi porównać nie można. Ale właśnie ta niedo-stateczność środków użytych a tak mała jednak strata dowodzą, jak mało naraża się torpedowciewicz, uderzając na nieprzyjaciela. A porównawszy stratę jednego torpedowca ze stratą jednego kolosa pancernego, obaczmy tam stratę 200.000 marek i 12 do 15 osady, a tu 20 milionów marek i 600 do 700 osady. Nadto pancernik budować trzeba kilka lat, a torpedowice kilka miesięcy.

Są zresztą rozmaite podstępny wojenne. I tak (na manewrach) dano pewnemu angielskiemu porucznikowi marynarki Adamsowi, małą flotę torpedową do uderzenia nocą na pancerniki. Flotę swoją podzielił p. Adams na dwie dywizje: a jedną wprost pusił, a drugą okomende-rownął, aby na pancerniki z boku uderzyła. Za pomocą światła elektrycznego pierwszą dywizję odkryto, i ze wszystkich lekkich dział na nią strzelano. Tymczasem jednak p. Adams z drugą dywizją podsunął się niepostrzeżony na 100 me-trów. Na wojnie byłby żaden z tych pancerni-ków nie ocalał.

Kronika miejscowa i zamejszcowa.

Lwów d. 10. lipca.

* **Stan powietrza.** Obserwatorium szkoły po-litechnicznej donosi:

Z grzmotami i błyskawicami mieliśmy deszcz po 2. przy silnym wietrze południowo-wschodnim, którego opad wynosi 14, mm., zresztą stan nieba był ciągle zmienny, wiatr przeważnie pół-nocny. Średnia temperatura dnia 16, °C., naj-wyższa 25, °C., najniższa 16 °C.

Prognoza na dzień następujący od 12. godz. w południe 10. lipca: Przy wietrze przeważnie północnym i średniej temperaturze dnia nieco wyższej, dalsze wy pogodzenia się nieba, pogoda możliwa, a deszcz chwilowy jeszcze prawdopo-dobny.

* **P. namiestnik** Zaleski powrócił do Lwowa.

* **P. marszałek krajowy** dr. Zyblikiewicz nie wyjechał do Szczecyna, jak niektóre tutejsze dzienniki mylnie donosiły. Wyjazd swój celem poratowania zdrowia odcrocył p. marszałek aż do czasu, gdy krajowi nie będzie grozić niebezpie-czeństwo powodzi.

* **J. E. p. Grocholski** wyjechał ze Lwowa do Różysek.

* **P. Alfred hr. Pobcki** wyjechał do Łanęcuta, gdzie prawdopodobnie przez całe lato zostanie.

* **P. Ludwik Piorozynski**, dyrektor oddziału rachunkowego Wydziału krajowego, został spensjo-nowany na własną prośbę.

* **Minister wyznań oświecenia** przychylił się do wniosku dyrekcji krakowskiej szkoły sztuk pięknych, względem wydawania uczniom medali złotych, srebrnych i brązowych. Medale te mają być bite tylko w mennicy rządowej.

* **Awans lipcowy** w dyrekcji ruchu austriackich kolei państwowych we Lwowie. 1. Urzęd-nikiem VIII. rangi zamianowany został Marciński Ferdynand, naczelnik II. sekcji konserw. dróg w Stanisławowie. 2. Na wyższą placę posunięci zo-stali urzędnicy: Siebauer Benedykt, naczelnik I. sekcji konserw. dróg w Stanisławowie; Müller An-toni, urzędnik w Strzysu. Lipczyński Józef, we Lwowie; Złotnicki Marjan, we Lwowie; Kohman Feliks Karol, we Lwowie (naczelnik biur pomoc-nicznych c. k. dyrekcji ruchu); Wesseli Alfred, na-czelnik stacji w Kopeczycach; Haninczak Józef, we Lwowie; Bidziński Teofil, naczelnik stacji w Bolechowie; Schönwitz Ryszard, w Strzysu; Ale-ksiewicz Piotr, naczelnik I. sekcji kons. dróg w Strzysu; Grabowski Mieczysław, naczelnik stacji w Wygodzie; Hobert Wojciech, we Lwowie; Sedlak Rudolf, naczelnik stacji w Borsystawu; Mende Al-fred, urzędnik w Strzysu; Jęga Wacław, we Lwo-wie; Lipicki Józef, w Stanisławowie; Arnold Zygmunt, zastępca c. k. anst. kolei państwowych w Stanisławowie; Gabryel Franciszek, urzędnik we Lwowie; Raab Mayer, w Strzysu; Schubert Adolf Roman, w Drohobyczu; Sberl Artur Henryk, na-czelnik stacji w Pyszkowcach; Weinbaum Izidor, urzędnik w Strzysu; Łopuzański Bolesław, naczelnik stacji w Nadybach; Zankotka Edward, urzę-dnik w Strzysu; Sybera Jan, tyt. urz. we Lwowie. 3. Urzędnikami zamianowani: Marcinkiewicz Ro-man, Pivenska Antoni, Henich Stanisław, Gabryel Juliusz, Janesz Józef, Buhusz Seweryn de Bahar-falva, Romanowicz Michał, Kikiewicz Ignacy, A-leksiewicz Antoni, Nagórskiński Ksenofon, Marcin-kiewicz Kazimierz, Konitzewski Mieczysław, Gi-zowski August, Kaszuba Stanisław, Skurut Stani-sław, Flecker Wilhelm, Bielecki Leopold, Bła-chowski Stanisław, Żerebecki Jan, Odzierzyński Hilary. 4. Prowiz. urzędnikiem mianowany: Jahl Edward. 5. Aspirantami mianowani: Nathansohn Otto, Kassler Ferdynand, Szczebański Celestyn.

* **Dzie** kończą się nawi szkolne w gimnazjach i młodzież rozjeżdża się na wakacje, by odetchnąć świeżem powietrzem po ciężkim pobycie wśród murów miasta. Od kilku też dni, chociaż niepo-dogoda, znać ruch na mieście, bo przybyli owo-cie lub matki po swych synów. Jutro lub za dwa dni miasto nasze jeszcze bardziej opustoszeje, a po zakończeniu roku szkolnego na uniwersytecie, tj. w połowie bieżącego miesiąca, zostaną we Lwowie tylko ci, którzy przykuli do miejscowych zajęć

nie mogą się ztąd oddalić — i rozpoczną się dla kronikarza prawdziwy sezon ogrórkowy.

* **Ofiara nietolerancji.** W Rosji, jak wiadomo, niezmiernie surowo postępują z małżeństwami, choć-by nawet katolickimi, jeżeli tylko mąż lub żona pochodzi z rodziny, której przodkowie byli kiedyś unitami. Małżeństwa takie władze rosyjskie uwa-żają bezwarunkowo za prawosławne, i zmuszają je do przyjęcia prawosławia, a w razie oporu, bez przeprowadzenia procesu, skazują wprost na pod-stawie Swodu Zakonów, na kary główne. Jedną z takich ofiar, Polak, były wojskowy, przebywa ob-eenie bez sposobu do życia we Lwowie. Za to, że ochrzcił dzieci swoje w wierze katolickiej, zagra-biono mu całe mienie, żonę wywieziono do mona-steru w Kijowie, a dzieci umieszczono w szkole kantonistów w Petersburgu. Trudno przypuścić, aby człowiek, który tyle wycierpiał dla wiary swych Ojów nie znalazł przytulku pomiędzy na-mi. Szuka on nie jałmużny lecz pracy, jakiegokol-wiek zajęcia — kłoby więc chciał podać mu re-kę pomocną, bliższych wiadomości zasięgnąć może wprost u św. Marcina, na Żółkiewskim.

* **Posąg Kopernika** w Warszawie, dzieło Tor-waldsena, jak wiadomo umieszczony jest na zupeł-nie nieodpowiedniej podstawie. Od dawna już, ar-tyści i technicy warszawscy nosili się z myślą re-formy, ale teraz dopiero prawdopodobnie przyjdzie do skutku pożądany ten zamiar. Oto p. Jakób Bem, budowniczy, wykonał projekt nowej podsta-wy z marmuru checińskiego, na której posąg Ko-pernika wzniesiony o cztery łokcie wyżej, zyskałby na perspektywie, zastosowanej do rozmiarów samej figury.

Na rogach projektowanej podstawy mają być umieszczone cztery sfinksy, ponieważ sfinks jest symbolem Egiptu, Egipt zaś kolebką astronomii. Na czterech wyższych narożnikach stoją cztery popiersia brązowe w płaskorzeźbie, najsłynniej-szych astronomów greckich: Pytagoresa, Filolausa, Nicetas z Syrakuzy i Arystarcha z Samos. — Nad popiersiami wznoszą się cztery sfery z przy-rządami astronomicznymi, również z brązu odla-ne. Między rogowymi występiami wije się laur brązowy. Na naczelniej ścianie piedestału umie-szczone tablice, na której w płaskorzeźbie autor wyobraził kulę ziemską w porównaniu z innemi planetami, odbywającymi również obrót około słońca.

Nad tem wszystkim ma stanąć dzisiejszy po-sąg Kopernika, obok którego ma być położoną księ-ga z napisem: „*De revolutionibus orbium cele-stium*”.

* **Regulacja rzek.** Pomiędzy Branicami a Pa-ternikiem wykonane będą w tym roku na Wiśle znaczniejsze budowy wodne, kosztem skarbu pań-stwa. Potrzebna kwota została już wyasygno-wana. W połowie lipca zjedzie się międzynarodowa (austriacko-rosyjska) komisja techniczna, ce-lem porozumienia się co do robót regulacyjnych w r. 1886 na państwowej przestrzeni Wisły wykonać się mających.

* **Nieszczęśliwy wypadek.** Profesor lwowskiego konserwatorium i znany wiolonczelista Wollman, przybywszy do Krakowa, poszedł do kąpieli w Wiśle, gdzie tknięty paralizem i odniesiony do tamtejszego szpitala, po dwudniowych cierpieniach umarł d. 8. b. m.

* **Ukąszenie muchy.** O niezwykle smutnym wypadku, jaki się zdarzył onegdaj w Czerniow-cach, donosi tamtejsza *Gaz. Pol.* co następuje: Koncypient adwokacki, dr. Horniker, kąpiąc się w Prucie, został ukąszony w twarz przez zwy-czajną muchę. W krótkim czasie ranka nabrzmiała, a w kilka godzin cała twarz okryta została ciem-ną spuchlizną. Ordynowane środki lekarskie nie odniosły skutku. Policzki jątrzą się okropnie. Wczoraj chory utracił już jedno oko, które wy-płynęło. W tej chwili nieszczęśliwy znajduje się w agonii i lekarze nie czynią żadnej na-dziei.

* **Exgamin dojrzałości.** Do egzaminu dojrzało-ści w c. k. IV. gimnazjum we Lwowie, odbytego od d. 30. czerwca do 8. lipca 1885 r. pod prze-wodnictwem c. k. radcy szkolnego i inspektora szkół średnich Edwarda Hückla przystąpiło 29 u-czniów publicznych i 5 eksternistów. Z tych u-znani zostali za dojrzałych: Baranicki Roman, Bendel Samuel, Chotyńczyk Konstanci (eksterni-sta), Czyzka Włodzimierz (eksternista), Donich Stanisław, Elektorowicz Stanisław, Eliasiewicz Zygmunt, Grocholski Roman, Haimann Jan, Iwa-nicki Władysław, Karmański Józef, Kupeczyński Michał, Lubowicz Karol (eksternista), Malewski de Bolesła Marjan (z odznaczeniem), Reiner Ju-liusz, Rosenberg Aleksander, Sawa Franciszek, Schmetterer Adolf, Sękowski Prawdzic Michał, Tempieński Stanisław, Wohlfeld Samuel (eksterni-sta), Wolich Alfred, Wonsch Karol (z odznacze-niem). Siedmiu uczniom pozwolono poprawiać egz-a-min z jednego przedmiotu po ferjach, trzech re-próbowano na pół roku, jednego (eksternistę) re-próbowano bez terminu.

* **Wydział kasyna miejskiego** zawiadamia pp. członków, że zapowiedziana na dzień 12. bm. wy-cieczka do Staregośola, z powodu niepewnej po-gody i wilgoci w lesie, nie odbędzie się.

* **Odezwa.** Podpisany burmistrz, tak strasznem nieszczęściem dotkniętego miasta, Horodenki, prosi wszystkich łaskawych, którzy litując się nad tak bardzo rozpaczliwym położeniem, nad tak okropną nędzą nieszczęśliwych pogorzalców, chcą tymże przyjść z pomocą, aby raczyli wszelkie datki prze-słać wprost na ręce tutejszego starosty W. Ju-liana Zulauf lub też na ręce podpisanego.

Składając w imieniu tych nieszczęśliwych wszystkim szlachetnym dąwcom za nadane do-tychczas wsparcia najgorętsze dzięki, polecam ich i nadal szlachetnej ofiarności i dobroczynności nie-szkańców kraju.

Horodenka d. 8. lipca 1885.

Romaszek, burmistrz.

* **Kolonie wakacyjne.** Szósty wykaz składek na rzecz tychże kolonij: Kerekjart z listy l. 150. — 5 złr. 50 ct.; dr. Władysław Bylicki z listy l. 106. — zł. 6.54, i od siebie 15 zł.; M. Ma-kowski 2; pani Smutnowa z listy l. 27. — 25; p. Szwajkowski z listy l. 34. — 9; p. L. Dzie-dziński 2; p. Siebert z listy l. 84. — 15; Rada miasta Lwowa 500; p. Popiel z listy l. 97. — 3; panna A. Rebsam z listy l. 138. — 4; p. A. Kornecki z listy l. 25. — 550; Admin. „Gaz. Narod.” 5; dr. T. Gerstmann z listy l. 1. — 36; p. Sabina Hoffman z listy l. 134. — 1980; Leon Walewski z listy l. 52. — 5; dr. J. Żuliń-ski z listy l. 40. — 7; p. Apol. Winiarzowa z listy l. 135. — 536; p. Józ. Kuliska z listy l. 120. — 20; dyr. Kowalówka z listy l. 41. — 11; razem 701 złr. 70 ct.; razem zaś s poprzednio wykazaną sumą 2006 złr. 94 ct. wpłynęła dotych-czas ogółem do kasy komitetu kwota 2708 złr. 64 ct. w. a. Wyjazd I. serji chłopców, przyjeżdżych do kolonii, nastąpi we środę d. 15. bm. rano z uderze-niem dzwaczat d. 15. bm. rano z uderze-niem dzwaczat 10%, również z placu cłowego; po-wrót kolonii dziewcząt nastąpi d. 12. sierpnia br. o godzinie 4¹, po południu. Handel p. Fr. Schu-

butha ofiarował bezpłatnie 10 pochodni dla kolor-ni chłopców.

* **Pogrzeb księcia Leona Radziwiłła** w Nie-szwiezu, tak opisuja: W Piątek d. 3. bm., niezwy-klý ruch panował na ulicach Nieszwiezu, przygo-towania zapowiadają świętą ceremoniał pogrzeb-śp. księcia Leona Radziwiłła, którego wola było spocząć na wieki wśród przodków swoich, w ob-szernych grobach fary nieszwieskiej.

Od godziny 3. z południa, tłumy ludu zale-gły drogę od strony stacji kolei żelaznej Horo-dzieja, koło godz. 8-miej wieczorem, okazał się karawan z trumną dębową, politurowaną. Na sta-cji znajdowała się rodzina z księciem ordynatem Antonim Radziwiłłem na czele i delegacją wojsko-wą pułku grodzieńskiego, w szeregach którego ks. Leon rozpoczął wojskową karierę, dosłużywszy się stopnia pełnego generała kawalerji.

O kilka wiorst za miastem pułk miejscowy marjampolski, pod dowództwem korpusowego gene-rała Afrosinowa i jen. adjutanta Strukowa, oczek-iwał zwłok. Książę Antoni Radziwiłł, jako gene-rał pruski, dosiadł konia, oddano honory wojskowe i cały oddział, imponujący powagą i uroczystością, posunął się zwolna ku miastu. Na czele szły ce-chy, za niemi nadworni strzelcy, wiarusy, wierzni słudzy w skromnych jednostajnych mundurach strze-leckich w liczbie 80, wreszcie masy ludu.

Kilkotysięczny orszak wśród setek pochodni, latarni i światła, imponujący się przedstawiał. Piękna, cicha noc letnia, sprzyjała całej uroczy-stości. O godz. 11., trumnę wstawiono w farsę obitej kirem, rzęście oświetlonej tysiącem świa-tłem, na odpowiednio urządzonej katafalku.

Nazajutrz w sobotę, o godz. 12. rozpoczęło się nabożeństwo żałobne, kościół był przepelnio-nym, tłumy ciekawych cisnęły się na placu, przy katafalku stała straż honorowa. Po nabożeństwie w chwili ustawienia trumny w przeznaczonym grobowcu, trzykrotna salwa karabinowa, rozległa się w powietrzu, kończąc smutny obrządek.

Znani z gościnności księstwo Antoniewiczów, zaprosili do zamku obecnych gości. W przepy-sanej odnowionej sali, zwanej portretową zasiadło do stołu przeszło 70 osób. Książę ordynat w kilku słowach wyraził wdzięczną pamięć dla zmarłego stryja i podziękował zaproszonym. Odpowiednie mowy zakończyły urocz.

Dość trzeba, że podczas całej ceremonii pa-nował wzorowy porządek pomimo tłum ciekawych utrzymywała go straż leśna.

Dekoracja karawanu, katafalku i obszernej fary, nie przedstawiała nic do życzenia, wykonał je starannie i umiejętnie, należący do administ-racji p. Lucjan Czermiński”.

* **Polacy w szkołach szwajcarskich.** Na wydziale przyrodniczym uniwersytetu w Zurychu jest 6. Polaków: medycyny słucha 1, prawa także 1, farmacji 1. Na politechnice inżynierskiej na 1 stu-dentów, budownictwo 1, mechanika 3, chemia 14, oddział przyrodniczy 1; prócz tego 1 Polak jest wolnym słuchaczem politechniki. Studentek Polek na uniwersytecie zurychskim niema. W szkole tech-nicznej w Wintherturze słucha wykładów 1 Polak. W szkole kantonalnej Zurychu kształcił się syn Jeża, a w prywatnym pensjonacie Concordia w 1883/4 było 4 Polaków. Kursu seminarjum nau-czyielskiego słucha 1 Polka, a jedna uczeszcza do wyższej szkoły żeńskiej.

* **W Hadze** umarł niedawno Seweryn Klichow-ski, rodem z Kujaw, nauczyciel muzyki. Ziomek nasz był uczniem Apolinarego Kątskiego, i przed 20tu laty osiadłszy za granicą, żył z dawna-nia lekcji.

* **Jutro** w sobotę d. 11. lipca: Św. Piusa p. m. i św. Petra i Pawła.

* **Wiadomości policyjne** z dnia 10. lipca b. r.: S k r a d z i o n o: wczoraj wieczór za pomocą do-branego klucza pod l. 3. ul. Słowackiego, wlewnia-ny kocyk z łózka szkołki, cztery pary spodni, i to: ciemne zimowe, czarne letnie wełniane w krat-ki, kamizelkę wełnianą w kratki, brązową, a trzecia biała, nowy płaszcz letni sukienny z czar-nej sukna długi z dragomem znany firmą kra-wiecką p. F. Głodzińskiego; kilka krawatek, parę bucików lakierowanych, a drugie z hamburskiej skórki do sznurowania. — Szkoła wynosi 80 zlr.

była tak usposobiona na korzyść zabójcy, że sąd przysięgłych, złożony z 5 włościan, 6 obywateli wiejskich i jednego mieszczanina, uniewinnił go całkowicie.

— **Nowy balet** Książę Metternich i hrabia Bourgoing przygotowują dla opery wiedeńskiej na przyszły sezon wielki kilkoaktowy balet, w którym między innymi przedstawionym będzie dwór Stanisława Augusta. Ma to być dokonane z wielkim przepychem i już dziś zbierają się materiały i wzory.

— **Pożar w porcie** W Amsterdamie wybuchł w dniu 17-m z. m., w przystani statków amerykańskich i kolei żelaznej Nadreńskiej, gwałtowny pożar. Wielki skład z towarami, dwadzieścia wagonów kolei Nadreńskiej, z których cztery nalożone były tytoniem, oraz 500 beczek maki spłonęło w płomieniach.

— **Nowa sekta** W pow. Bogoduchowskim gub. charkowskiej wykryto istniejącą od lat dwóch sekte, na której czele stoi wszechwładny „ojciec”, zwany inaczej „królem”, noszący złocisty mundur, oraz „namiestnik Chrystusa”, starzec wiekowy. Sekciarze nie uznawali władz, nie płacili podatków, i mieli po dwie żony. Naczelników ich aresztowano i zawieziono do Charkowa

— **Na trzy strony** W Berlinie wystawiono wizerunek olejny cesarza niemieckiego, zrobiony w ten sposób, że patrząc z prawego boku widzi się następcę tronu, a z lewego ks. Bismarka. Sztuczka ta jest dziełem jakiegoś prestidigitatora malarskiego, który nazywa się Belve.

Margrabia Salisbury.

Nowy gabinet angielski zwraca na siebie dziś powszechną uwagę, bez względu na to, jak długie będzie jego istnienie. Przewidują, że trzeba się będzie z nim rachować, albowiem zdaje się przeznaczony odegrać ważną we współczesnej historii rolę. Najbardziej zwracają na siebie uwagę dwaj jego członkowie: pierwszy minister margrabia Salisbury i minister Indyi, lord Randolph Churchill. Jeden z dzienników podaje następująco, dobrze naszkicowany, portret pierwszego z nich:

„Najbardziej zajmującą postacią w Izbie wyższej, najbardziej bijącą w oczy, jest lord Salisbury, człowiek dobrego wzrostu, z czarnym, kłóciwym zarostem twarzy i potężnym czołem. Otacza go jakiś urok tajemniczości i ostrej niezwykłości, gdy ze swego krzesła powstaje, a wrażenie to trwa, dopóki dobitnym i ostrym głosem, jakby skulpelem, z niełitością bezwzględnością działania swoich przeciwników anatomizuje, rzucając ciagle palce fajetwerki słowa, wzywając lordów do obrony konstytucji, do nie-wrzeszonożnego oporu przeciw motochowi. Dopiero, gdy wyjdzie z atmosfery parlamentu i zamieni ją na atmosferę prywatnego domu, gdy sam z ponurego mowy zamieni się na swobodnego gawędziarza, znika groźne wrażenie, które go w Izbie lordów robi rodzajem odosobnionego i na swem wysokim stanowisku przykutego Prometeusza. Wówczas rozwija tak czarującą uпрzejmość, że nawet najbieglejszy badacz duchowych przeciwieństw, pyta się z zadziwieniem: jakim sposobem twórca w jednym i tym samym duchu mógł skądś raz dwa tak różnorodne objawy? Ale tylko bardzo mała liczba ludzi może korzystać z przyjemności spotkania Salisburyego w prywatnym otoczeniu; dla świata pozostaje on naczelnikiem konserwatystów w Izbie wyższej, głową stronnictwa i wybranym przez królowę przewodnikiem zachowawczego gabinetu. Jako taki będzie on tak samo bezlitością miarą mierzony, jakiej sam względem innych zwykł używać.

Przed 12 laty uchodziło za artykuł wiary zdanie, że lord Salisbury nie może być nigdy naczelnikiem zachowawczego gabinetu, ale tylko przewodząca kontrewolucji. Przed kilku miesiącami bardzo poważny organ szeroko i na serio dowodził, że lord ten nie jest żadnym mężem stanu. Najzaciętsi jego przeciwnicy przyznają mu jednak chętnie inne bardzo świetne zalety, a mianowicie: że jest szlachcicem, pochodzącym z historycznie sławnego rodu, potężnym mówcą, świetnym pisarzem, uczonym teologiem i chemikiem, dobrym dla swoich dzierżawców właścicielem ziemskim, zabiegłym ojcem rodziny, posiadającym 1,000,000 marek rocznego dochodu, a przedewszystkiem wzorem gentelmana dawnego stylu. Jako męża stanu stawiają go prawie na jednym stopniu z Gambetta, o którym Bismark miał powiedzieć, że jako prezes Rady ministrów tyle robi dobrego, co doboz w pokoju chorych. Pomimo tego Salisbury objął najwyższą godność urzędową w Anglii; jakże objaśnić tak dziwny i tak wysoki dla jego osoby szacunek?

„Lord Salisbury pierwsze swe parlamentarne walki staczał jako lord Robert Cecil w Izbie niższej, w której reprezentował miasteczko Stamford. Jako przyszły spadkobierca wielce sławnego imienia i książęcego majątku, połączył on się zaraz z tymi upartymi i nieugiętymi torysami, którzy literę istniejącej konstytucji uważali za nietykalną i niezmieniałą. Jak wielki jego przodek lord Bourleigh był podpora królowej Elżbiety, tak on chciał na wieczne czasy zachować nietykalność to wszystko, co tylko zostało po pierwszym wielkim prawie reformy z trzech stanów królestwa, by w ten sposób obronić królewską moc przeciw posuwającemu się potopowi demokracji. W kraju dyspetycznie rządzonem, prawdopodobnie stałby się niezłym majordomem. W Anglii jednak jego ponure bohaterstwo na odosobnionym szczyście nieprzejednanego budziło tylko podziw połączony z litością. Głos jego ginał, jak głos walczącego na puszcy. Położenie jego stało się jednak jeszcze tragiczniejszem, a zarazem bardziej opuszczeniem, gdy zuchwały potomek Judy, Disraeli, wdział na swe chude barki płaszcz konserwatywnego przewodnika, a zarazem chciał torysów wychowywać. Najłagodniejszy zarzutek, jaki ciskał przeciwnikowi swemu, przyszłemu naczelnikowi gabinetu, był wyraz „awanturnik“. W r. 1866 był jego ministrem indyjskim, z oburzeniem jednak wystąpił z gabinetu, gdy Disraeli złożył swój bil reformy, albowiem ta polityczna „zdrada“, niema sobie równej w historii. Ani rozpasany Karol Fox, ani przekupny Henryk Fox, ani cyniczny Walpole nie dorównali Disraelemu w odstępstwie. Zdałoby się, że Salisbury i Disraeli na wieczne czasy są rozdzieleni.

Pozór jednak mylił. W roku 1874 Salisbury wszedł w nowy związek z odstępca; po raz drugi wstąpił do jego gabinetu, jako minister Indyi. Któż był to odstępca, Salisbury czy Disraeli? Można powiedzieć... obaj. Polityka nie zna wyrazu „nigdy“.

„Wellington, Peel, Derby, dopuścili się „wielkiej zdrady“ względem swych zasad, ponieważ, jako ministrowie przedstawiali projekta praw, które potępiali będąc w opozycji. Salisbury potępił za ich przykładem, jakkolwiek opornie i protestując. Od zwykłej pory zawód jego przedstawia ciągłą walkę człowieka, pomiędzy uporem a ustępstwami. Niekiedy wstręt do środków, jakie

przedstawiali jego koledzy, tak gwałtownie nim motał, że Izba wyższa miała w nim widokowo ministra, powstającego na swój własny gabinet. Ale Disraeli posiadał dar wydrwiwania humorystycznie Salisburyego, który był mu niezbędnym. W ten sposób kruszył żądło jego oporu. Ostatecznie stosunki ich wzajemne tak się wyrobiły, iż traktowali się wzajem jak przyjaciele, a gdy przed kilku laty odsłaniano statyg Disraeliego w Westminsterze, Salisbury w uroczystej mowie nie szczędził gorących wyrazów podziwu dla „wielkiego nieboszczyka“.

„Pod względem towarzyskiego znaczenia nowego gabinetu, prezydencja lorda Salisburyego jest lepsza, niż którakolwiekbyś inna. Salisbury posiada środki, by zebrać i utrzymać towarzystwo torysowskie w swoim salonie. Wprawdzie jego żona posiada wiele dumy, zresztą służnej, która odstrasza niejednego wprawdzie konserwatywnie usposobionego, ale nieskończonego stronnika. Z drugiej jednak strony czuje się ona za nadto „wielką damą torysową“, by nie miała swych zebranych wieczornych poświęcać na usługi swej sprawy. Ani pani Gladstone, ani lady Granville nie posiadały takiego półpolitycznego instytutu. Pierwsza miała za wiele prostoty, druga była za nadto zamknięta, by posiadać salon; wskutek tego przez ostatnie pięć lat salon polityczny w ogóle upadł. Za gabinetu Salisburyego odżyje on znów i stanie się sprężyną wypadków, podobnych tym, które Disraeli w swoich romansach w sposób tak ciekawy opisuje.“

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Sprawozdanie

o stanie urodzajów we wschodnich powiatach Galicji, ułożone z raportów statystycznych Towarzystwa gospodarskiego.)

(Przedruk wzbroniony)

Burze, grady i powtarzające się ostatnimi czasy wielkie ulewę wyrządziły szkodę w zbożu w wielu okolicach. Najwięcej złego wyrządziła burza gradowa dnia 25. czerwca br. Szalała ona z wielką gwałtownością w okolicach Żydaczowa, Romanowa, Bóbrki, Chodorowa, Skatata i t. d. Była tak gwałtowna, że wyrwała drzewa, zrywała dachy z chat; najwięcej szkody wyrządziła w sadach i jarzynach, jak groch, bób, hreczka. W inem zbożu stosunkowo mniej uczyniła szkody, bo grad był duży, ale rzadki. W ogóle ulewę kilkakrotnie się powtarzające powaliły wczesne, prawie wiele zboża, mianowicie pszenice i żyta, tak iż się już nie podniesie, co utrudni zbiór, a zapewne i na plon ziarna niepomysłnie wpłynęło. Wielkie szkody wyrządziły grady w okolicach Rudek, Podhajec, Turzego, gdzie ulewa, równająca się oberwaniu chmury, połączona z ogromną burzą, sprawiła wylew rzeki i zamuliła grunta nadbrzeżne, a inne gradem zniszczyła. W ogóle wszakże biorąc, deszcze ostatnich dni dobrze wpłynęły na urodzaje, które od posuchy znów znacznie cierpieć zaczęły.

Stan urodzajów przedstawia się w obecnej chwili jak następuje:

R z e p a k przeważnie średni; Miejscami zbiór już rozpoczęto. W okolicy Wysocka nad Sanem rzepak dobry; koło Wojniłowa przerosły chwastami, dojrzewa już. Pod Haliczem muszka zjada.

P s z e n i c a wszędzie przeważnie dobra; zwłaszcza wczesna. Późniejsze mniej obiecujące. W Sienockim pszenice średnie, mianowicie jare. W niektórych okolicach rżsa się zrucila, jako to w okolicy Żydaczowa, Skatatu, Chodorowa, w Złoczowskim, koło Krasnego, pod Haliczem. Banatka już odkwitła; gładka kwiłnie. Gdzie nie ma rdzy i nawalnice nie zbyt przybyło do ziemi, tam wszędzie jest nadzieja na plon dobry, pełne ziarno i pomysły namiot.

Ż y t o dośćca. W ogóle żyta są gorsze od pszenicy; w wielu miejscach rzadkie i nikłe. W alpejskim życie ziarno już wypełnione, dobry namiot zapowiada. Na Podolu żyta średnie. Posucha bardzo im zaszkodziła. W Borszczowskim i Koto-myjskim żyta piękne o wydatnem pełnem ziarnie.

J a r z y n y wczesne lepsze; późne w ogóle znacznie gorsze, miejscami bardzo nędzne.

J e c m e n i e z bardzo małymi wyjątkami, wszędzie średni, rzadki, o małym kłosie. W Brzeżańskim widać dużo śnieźni na jęczmionach.

O w s y późne mizerne, bo im posucha zaszkodziła. Po deszczach w wielu miejscach się poprawiły, gdzie nie gdzie już kwitną.

G r o c h y przeważnie dobre. B ó b i bobik podobnie.

H r e c z k a przeważnie średnia. Wczesne już kwitną.

W y k a dobra.

K u k u r d z a piękna, ale na późniejsze liczyć nie można, chociaż obecnie bujnie się rozwijają; albowiem zachodzi wątpliwość czy dojrzeją do jesieni.

K o n i c z y n y pierwszy pokos już zebrany, wydał mniej niż w roku przeszłym. W Sienockim plon bardzo mierny. W powiecie Staromyjskim dobry, koło Kulikowa, średni, tudzież w Samborskim. W okolicy Radymna, Wysocka i w Przemyskim koniżyna piękna. Koło Sadowej Wiszni zebrano prawie dwa razy tyle co w zwykłym roku średnim. W ogóle powiodło się zebrać koniżynę sucho za pogody.

M i e s z a n k i dały plon taki jak koniżyna. Len udał się przeważnie dobry. W okolicach Baligródu i pod Kulikowem średni. Podobnie koło Wysocka, Radymna, Żydaczowa, Halicza i Horodenki.

K o n o p i e dobre. Z Brzeżańskiego donoszą, że rzadko powszodziły.

K a r t o f l e zaczynają kwitnąć, i dobrze wyglądają; a te, które przymrozki zwarzyły, odnowiły się po deszczach.

B u r a k i dobre, lecz mało urosły. Posucha utrudniła obrobenie.

K a p u s t a wczesna dobra. Późniejszej dużo się nie przyjęło.

C h m i e l późny ucierpiał na posuchy. W niektórych chmielnikach mszyca obsiadła liście i niszczy je.

S i a n o zebrano przeważnie dobrze i sucho, a pod względem obfitości plonu, tyle mniej więcej co roku zeszłego.

S a d y wiele ucierpiały. Jablek i gruszek bardzo mało, kwiat zapalony, a następnie ulewę i burze wiele zarodków owocowych obity.

W sprawie święcenia niedzieli. Wiener Zig. pisze: Rozporządzenie ministerjalne z d. 27. maja b. r. o święceniu niedzieli spowodowało pojedyncze kategorie handlowe i przemysłowe, przede-wszystkiem zaś koła handlowe w mniejszych miastach i miasteczkach, do wskazania na szkody, jakie im zagrażają skutkiem rzeczonego rozporządzenia, a zarazem wniesienia prośby o zarządzenie niedogodnościom. Potencji powołują się przede-wszystkiem na różnice, jakie zachodzą w stosunkach handlowych większych miast i miasteczek prowincjonalnych, gdyż w tych ostatnich w dniu powszednie obrót interesów jest nadzwyczaj mały.

natomiast w dniu niedzielne, skntkiem napływu wiejskiej ludności, wzmagają się i jest główną podstawą istnienia handlu i przemysłu. Ze względu na to, ministerstwo handlu zawiadomiło c. k. namiestnictwa i rządy krajowe, iż tego rodzaju podania nie mogą być po prostu odrzucane, lecz należy polecić odnośnym władzom, aby zbadały, o ile przepisy o święceniu niedzieli, mianowicie §. 2., B. 3., 11. i 12. mogłyby zagrozić na prowincji stosunkom zarobkowym klas handlowych. Rezultat tych dochodzących wraz z odpowiedniami wnioskami należy przedłożyć c. k. namiestnictwom najpóźniej do 20. b. m. Najbliższe próby rententów zasadzają się na tem, aby rozszerzyć pracę niedzielną poza godzinę 12. w południe i zezwolić na otwarcie ruch interesów także w godzinach popołudniowych.

Telegramy targowe z dnia 9. lipca:
W i e d e n: Pszenica za 100 kilo — zł. do — zł.; żyto — zł. do — zł.; okowita 28.75 do 29. — zł. Budapeszt: Pszenica za 100 kilo na wiosnę 8.16 do 8.18 zł.; rzepak na sierpień-wrzesień 11.75 do 11.87 zł. W r o c ł a w: Pszenica 17.30 do — zł.; żyto 14.50 do — zł.; owies 14.20 do — zł.; spirytus 42.30 do — zł.; Berlin: Pszenica złota na lipiec-sierpień 166,—; żyto — m.; okowita 42.50 m.; olej rzepakowy —. P a r y ż: Mąka za 159 kilo 47.30 franków; olej rzepakowy —. fr.; okowita —. fr.

Mafta W i e d e n dnia 3. lipca: — zł. do — zł.; Brama loco 755,— Hamburg loco 740,— na lipiec 730.—, na sierpień - wrzesień 760.—; Antwerpia: na lipiec 18 1/4. Nowy-York: 8 1/4; Filadelfia 8 1/4.

Kłęski powodzi

W dalszym ciągu doniesień o kłęsce powodzi, podajemy następujące wiadomości:

K r a k ó w d. 9. lipca godz. wpół do 8. wieczorem. (Telegr.) Wisła dziś rano była po nad zero 2'96, w południe 3'05, wieczorem zaś o godz. 5. stan wody wynosił 3'08. Teraz nieznacznie zaczyna opadać.

Dzienniki krakowskie z dnia wczorajszego donoszą:

W Krakowie woda nie poczyniła jeszcze szkód żadnych, prócz przetrwania gościńca za wolskim mostem i rozlania się szeroko po Błoniach, oraz zagrożenia realności p. Hercokowej za Rudawą, około zabezpieczenia której pracowano noc całą. Most na ulicy Wolskiej, ażeby go woda nie podnosiła, obciążono furami pełnami kamieniami, opróżniono przystępy z mieszkańców realność za Rudawą, zwaną „Wenecką“ i ustawiono tam łódzie ratunkowe na wszelki przypadek, a służbę pełni straż pożarna. Wczoraj i dzisiaj prowadzone są roboty zabezpieczające z energicznym pospiechem przy wale ochronnym obok Skalki, na Dajworze, który woda zalała; przy moście kolejnym i na Zwierzynie. Przy wale obok Skalki pracowało około 100 areztantów. Pracowała tu także straż pożarna. W nocy wał obok Skalki wzmocniono nowym wałem, 40 cm. wysokim, mianowicie dano od strony wody ścianę z desek, umocniono ją palami, bitymi głęboko w ziemię, nałożono z tyłu gnojem i przywalono ciężkimi kamieniami. W ten sposób ubezpieczono część Kazimierza od możliwego zalewu.

C z e r n i c h ó w d. 9. lipca. Wczoraj woda przetrwała w i zalała grunta Zakładu rolniczego, nad Wisłą położone. W Wołowicach, Przegorzałach i Wołicy grunta częściowo zalane. W górach deszcz pada.

W a d o w i c e d. 9. lipca. Całe Nadwiśle w tutejszym pospiechu stoi pod wodą. Jezierzany, Sciejowice, Piekary zalane.

O s w i e c i m d. 9. lipca godz. 6. wieczorem. (Tel.) Stan Wisły 2.65, Soły 1.70 po nad zero. Z a k o p a n e d. 9. lipca godz. 4. popoł. (Tel.) Od 8 dni ciągłe burze; wezbranie wód. Most Szafarski powyżej cementarza zniszony, komunikacja przetrwana, droga uszkodzona.

S z e c z a w n i c a d. 9. lipca 5. po poł. (Tel.) Powódź zalała. Droga zagrożona. Komunikacja dotąd utrzymana. Deszcz ciągle pada.

D a b r o w a d. 10. lipca g. 8 rano. (Tel.) Wisła i Dunajec wezbrały. Pola za wałami zalane. Szkody bardzo znaczne. Wody ciągle przybierają; szluga kanału im. Zybkiewicza już 48 godzin zamknięta, jednak niebezpieczeństwa wylewu kanału dotąd nie ma.

B o c h n i a d. 10. lipca godz. 12 rano. (Tel.) Wady na Wiśle i Rabie dotąd utrzymane — woda z Wisły w znacznej części zalała grunta w Grobli i Swiniarowie, cofnawszy się ujściem Drwinki pod Swiniarami. Raba w górnej części i Stradomka wystąpiły i rzadziły znaczne szkody. Dla Grobli i Swiniar zeszloroczna powódź zupełnie zniszczoonych, również dla gmin zalanych przez Rabę i Stradomkę pomoc konieczna. Prosimy Wydział krajowy o zasiłki.

N o w y S a c z d. 10. lipca. (Tel.) Sześć kilometrów drogi krajowej zalanych.

N o w y T a r g d. 10. lipca godz. 12 w południe. (Tel.) Droga w 84 kilometrów przetrwana. Komunikacja prawdopodobnie do wieczora zostanie przywrócona. Most 49 pod Nowym Targiem mocno zagrożony.

Ostatnie wiadomości.

Polit. Corr. donosi: „Warszawski departament dla budowy wodnych w myśl istniejącej między Austrią i Rosją konwencji w sprawie uregulowania Wisły i Sanu, wystosował do galicyjskiego namiestnictwa zaproszenie, aby namiestnictwo wysłało technicznych delegowanych, którzyby uczestniczyli w naradach komisyjnych, odbyć się mających 15. lipca br. Ze strony rosyjskiej wezmą udział w tych naradach, radca stanu Lisowski, z inżynierami Russianem i Mikulinem. Tegoroczne narady komisyjne obejmują w swoim programie kollaudację dokonanych w roku 1884. na przestrzeni Wisły Morgi-Zawichost robót regulacyjnych, i postanowienie co do dalszych prac regulacyjnych, mających się przeprowadzić w roku przyszłym.“

Raport generała Hurki o niedostateczności środków rusyfikacyjnych w Kongresówce cała prasa europejska zanotowała już, jako fakt dziwnie odbijający od obecnych stosunków, ale niestety niewątpliwą. Jedna *Politik* pragska wyraża wątpliwość co do jego prawdziwości, przypuszcza, że jest jedynie „plotką salonową“, dla tego, że korespondent *Zeit* daje analizę szczegółową z aktu, wyraził we wstępie, iż spisuje go z pamięci wedle tego, co słyszał w salonach. Czyżby *Politik* nie rozumiała, co znaczy to usprawiedliwienie korespondenta... *Politik* tem niemniej gorszy się środkami proponowanymi przez generała gubernatora warszawskiego, lecz porównując system rosyjski w Kongresówce, z tym, jaki był przez Austrię zastosowany w Węgrzech

w 1850 roku. Zapewne, że niemniej kosztuje on ofiar w ludziach i majątkach a nieskończenie więcej w niszczeniu instytucji w dwudziestym pierwszym roku grobowego spokoju, co tamten w rok po rozgromie wojennym; paralelę wymyślona przez siebie w zastosowaniu do prowincji polskich poza Kongresówką przemilcza *Politik* naturalnie. Nie przeszkadza to jej jednakże pocieszyć swych czytelników nadzieją, że rząd rosyjski upamięta się w Kongresówce we własnym interesie. Tyle sensu moralnego wyciągnął dziennik czeski, mówiąc o raporcie generał-gubernatora warszawskiego konstatującym stan obecny rusyfikacyjnego działania i proponującym nowe środki! Czasby było zaiste, aby inaczej były traktowanymi stosunki polsko-rosyjskie i stosunki rosyjskie w ogólności, ze strony przewodnego organu naszych sprzymierzeńców, a dziennika austriackiego.

Z okazji ostatnich wyjaśnień Salisburiego w sprawie rokowań z Rosją, pisze *Journal de St. Petersburg*: „Nie chcemy się szerzej rozwodzić nad tym punktem, niż lord Salisbury. Wystarczy, gdy wyrazimy życzenie, aby rokowania doprowadziły do zgody.“

Telegramy „Gazety Narodowej“.

Wiedeń d. 10. lipca. Minister wojny wyjechał za urlopem na sześć tygodni do Wildungen i Reichenhall; zastępuje go tymczasowo szef sekcyny, generał Szvetenay.

Budapeszt d. 10. lipca. Wczorajsza ulewa popołudniowa trwała trzy kwadranse i wiele szkody przyszkodziła. Woda zalała sutereny wielu domów, tak, że lokatorowie wynosić się musieli. Policja i wojsko strzegły ich mienia.

Belgrad d. 10. lipca. *Videlo* (serbski organ półurzędowy), odpowiadając ostro dziennikom rosyjskim, konstatuje, że obecna polityka serbska w zupełności odpowiada faktom dokonywanym i gorzkim doświadczeniom, jakie Serbia co do Rosji po dwóch ostatnich wojnach przeżyła.

Berlin d. 9. lipca. Bismark odjechał dziś rano do Barcelona.

Paryz d. 10. lipca. Na cholera zasłało w Hiszpanii onegdaj 1540 a zmarło 717 osób; z tych 411 w prowincji Walencji. — Z powodu pogłoski, że w pewnej miejscowości departamentu Aude, gdzie w zeszłym roku cholera grasowała, nanowu spotrzeżono wypadki podobne do cholery, donosi *Temps*, że według oświadczenia prefekta dochodzenie nie wykryło w departamencie Aude żadnego wypadku cholery.

Paryz d. 10. lipca. Agencja *Havas* zaprzecza, jakoby Freycinet wystosował do mocarstw notę w sprawie Egiptu; tudzież zaprzecza pogłoskę o odwołaniu ambasadora Amperta z Petersburga.

Według depeszy Courreyego położenie w Hue i Tonkinie jest zadowalające.

Paryz d. 10. lipca. Żaden dziennik nie potwierdza niepokojących wiadomości *Matina* co do Madagaskaru. Rząd wniósł przedłożenie o 947,000 fr. na francuskie kolonie na Złotem wybrzeżu gwinejskiej (w zachodniej Afryce).

Bruksela d. 10. lipca. Wczoraj przetrząsała policja lokal, w którym się anarchiści regularnie zbierali i w którym też swój orgran *Ni Dieu, ni maitre* (Precz z Bogiem i panami) drukowali. Zabrala tam wiele rękopisów i 14 osób aresztowała, z których jednak tylko kilka zatrzymała; między temi jednego Moskala i jednego Niemca, reszta są Francuzi i Belgijczycy.

London d. 9. lipca. Posiedzenie Izby lordów. Rothschild zajął swoje miejsce. Bill, ustanawiający ministra dla Szkocji, został przyjęty w drugim czytaniu.

London d. 9. lipca. Gabinet uchwalił finalnie, utworzyć komisję dla zbadania przyczyn zastojów w handlu i rolnictwie.

London d. 9. lipca. Posiedzenie Izby gmin. Rząd oświadcza, że nie chce nie więcej ogłaszać z raportów Northbrooka (b. minister gladstonowski, który był w charakterze high-commissioner'a wysłany do Egiptu) o Egipcie; akta zaś dotyczące konferencji paryskiej w przedmiocie kanału suezkiego są przygotowane do przedłożenia, a rząd co do tego oczekiwać będzie wyrażenia się zapatrywania Izby. Rząd nie otrzymał żadnych wiadomości stwierdzających śmierć Paine'a. Ogłoszenie korespondencji Lumsdena (b. komisarza granicznego w Afganistanie) byłoby niewłaściwym ze względu na obecne stadium negocjacji rosyjskich. Hicks-Beach zbija myśl, aby celem badania obecnego krytycznego stanu handlu miał być powrót do protekcyjnego systemu celnego. Poczem bil budżetowy został przyjęty w pierwszym czytaniu.

Następnie Izba przyjęła w drugim czytaniu bil ochraniający młode dziewczęta przeciw namowom do życia niemoralnego. Również w drugim czytaniu bil ustanawiający australijską Radę związkową.

Hicks-Beach oświadcza w końcu, że deficyt z roku przeszłego i obecnego — wynoszący 3,870,000 funtów szterl. pokrytym zostanie przez boni skarbowe i przez udziały cząstkowe urzędu skarbowego w wysokości 4 milionów.

London d. 10. lipca. Z korespondencji urzędowej, dotyczącej wycofania wojsk brytyjskich z Dongoli, okazuje się, że jen. Wolsey protestował energicznie przeciw ewakuacji Dongoli, jakoteż oświadczył, że zajęcie napowrót Dongoli jest łatwem. Komendant zaś Dongoli powtórnie jej zajęcie bez nowej ekspedycji uważa za niemożliwe. Rząd po tej depeszy utrzymał zarządzenie poprzedniego gabinetu, rozporządziwszy jednakże rozciągnięcie drogi żelaznej nad Nilem.

Ateny d. 9. lipca. Delyanis rozwinął w parlamencie finansowe sprawozdanie. Deficyt trzech lat ostatnich wynosi 39 milionów. Budżet 1886 roku będzie się równoważył.

Minister złożył na stole Izby przedłożenia, dotyczące odmiany systemu fiskalnego i nadające gabinetowi prawo zniesienia monopolów. Mowa ministra wywołała żywe wrażenie.

C. k. jenerałna Dyrekcja austr. kolei państwowych.

Wyciąg z rozkładu jazdy ważny od dnia 1. czerwca 1885.

Przejazd do Lwowa:

Pociąg mieszany: o godz. 2 min. 10 w nocy z Husiatyna, Stanisławowa, Chyrowa, Stryja.
Pociąg osobowy: o godz. 8 min. 5 przed południem z Stanisławowa, Chyrowa, Stryja, i o godz. 4 min. 15 po południu ze Stanisławowa, Chyrowa, Stryja.

Odjazd ze Lwowa:

Pociąg mieszany: o godz. 6 min. 55 rano do Stryja.
Pociąg osobowy: o godz. 11 min. 25 przed południem do Stryja, Chyrowa, Stanisławowa i o godz. 7 min. 10 wieczór do Stryja, Chyrowa, Stanisławowa, Husiatyna.

Przejazd do Stanisławowa:

Pociąg mieszany: o godzinie 4 minut 48 rano z Nowego Sącza, Lwowa, Stryja.

Pociąg osobowy: o godz. 9 min. 2 przed południem ze Zwardonia, Stryja.

Pociąg mieszany: o godz. 5 m. 37 po poł. z Husiatyna.
Pociąg osobowy: o godzinie 5 min. 51 po południu ze Zwardonia, Lwowa, Stryja.

Odjazd ze Stanisławowa:

Pociąg osobowy: o godz. 9 min. 40 do Stryja, Lwowa Zwardonia.

Pociąg mieszany: o godz. 10 min. — przed południem do Husiatyna.

Pociąg osobowy: o godz. 6 min. 28 do Stryja, Lwowa Zwardonia

Pociąg mieszany: o godz. 11 min. 13 wieczór do Stryja, Lwowa, Nowego Sącza.

POCIĄGI KOLEJOWE.

Ze Lwowa odchodzą:

podług zegara lwowskiego:

Do Krakowa . .	*10.46	4.08	—	5.3	† 2.5
Do Podwołoczysk	10.27	* 5.56	—	12.35	† 4.8
„ (na Podzamcze)	10.54	—	* 6.06	12.57	—
Do Czerniowiec .	—	11.6	* 6.10	12.20	—

Do Lwowa przychodzą:

Z Krakowa . .	9.27	* 5.36	11.33	—	† 3.38
Z Podwołoczysk	*10.26	3.05	—	3.50	† 2.15
„ (na Podzamcze)	*10.13	2.28	—	3.42	—
Z Czerniowiec .	*10.05	3.35	—	3.30	—

Pociąg nr. 18 nie kursuje aż do 1. listopada b. r.
* Gwiazdka są oznaczone pociągi pospieszne.
† Krzyżykiem pociągi kurierskie.
W obwódkach ozarych □ są godziny nocne, t. j. od szóstej wieczór do szóstej rano.

Z Krakowa odchodzą:

Do Lwowa . .	*9.19	10.57	6.12
--------------	-------	-------	------

